

«Затверджую»
ректор Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України
М. О. Тимошенко
2024 р.

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Шань Юйнань
на тему «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо:
стильові виміри*»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»

ВИТЯГ
з протоколу № 1
засідання кафедри історії світової музики
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
від «29» серпня 2024 року

ПРИСУТНІ:

- доктор мистецтвознавства, професор *Жаркова В. Б.* (зав. кафедри);
- доктор мистецтвознавства, професор *Зінькевич О. С.*, доктор мистецтвознавства, професор *Соломонова О.Б.*, доктор мистецтвознавства, професор *Редя В. Я.*, кандидат мистецтвознавства, професор *Коханик І.М.*, кандидат мистецтвознавства, в. о. професора *Сакало О. В.*, кандидат мистецтвознавства, в. о. професора *Гнатюк Л. А.*, кандидат мистецтвознавства, в. о. професора *Антонова О. Г.*, кандидат мистецтвознавства, доцент *Артем'єва В. Б.*, кандидат мистецтвознавства, доцент *Наумова О. А.*, кандидат мистецтвознавства, доцент *Д'ячкова О. А.*, кандидат мистецтвознавства, доцент *Пономаренко Е. Ю.*, кандидат мистецтвознавства, доцент (секретар кафедри) *Різаєва Г.Є.*

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Шань Юйнань на тему «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «*Рання камерно-вокальна творчість*

Даріюса Мійо: стильові виміри» була остаточно затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 27 березня 2024 року (протокол № 7).

Науковий керівник — доктор мистецтвознавства, професор кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського **Жаркова Валерія Борисівна**.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського **Шань Юйнань** за матеріалами дисертації «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри»*» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Шань Юйнань доповів основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

доктор мистецтвознавства, професор *Редя В. Я.*,
кандидат мистецтвознавства, професор *Коханик І.М.*,
кандидат мистецтвознавства, в. о. професора *Сакало О. В.*,
кандидат мистецтвознавства, доцент *Артем'єва В. Б.*,
кандидат мистецтвознавства, доцент *Різаєва Г.Є.*

Науковий керівник: професор, доктор мистецтвознавства (спеціальність 17.00.03 — музичне мистецтво) **В. Б. Жаркова** (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доктор мистецтвознавства, професор *Зінькевич О. С.*, доктор мистецтвознавства, професор *Соломонова О.Б.*, доктор мистецтвознавства, професор *Редя В. Я.*, кандидат мистецтвознавства, професор *Коханик І.М.*; кандидат мистецтвознавства, в.о.професора *Антонова О. Г.*; кандидат мистецтвознавства, доцент *Різаєва Г.Є.* (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи **Шань Юйнань** на тему «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*».

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи **Шань Юйнань**
на тему «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*».

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю вивчення камерно-вокальної музики Д. Мійо, яка була написана між 1910 і 1919 роками і складає основну частину творчого доробку композитора цього періоду, адже саме у сфері ранньої вокальної музики відбувається становлення індивідуального стилю композитора як цілісної системи, що буде знаходитись у динаміці постійних оновлень у подальші десятиліття.

Тема дисертації розроблена відповідно до теми №8 «Історія світової музичної культури» перспективно-тематичного плану науково-дослідницької діяльності Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського на 2021–2025 рр.

Мета дослідження полягає у виявленні основних рис стилю Даріюса Мійо в камерно-вокальній музиці 1910-1919 років.

Відповідно до поставленої мети у дослідженні передбачено вирішення таких завдань:

- виокремити основні вектори усвідомлення феномену творчої постаті Даріюса Мійо у музикознавчому дискурсі;
- визначити національно обумовлені жанрові особливості вокальної творчості Даріюса Мійо і загальні принципи вивчення її стильової специфіки;
- дослідити творчі контакти Даріюса Мійо з Лео Латілем і вплив поета на становлення індивідуального стилю композитора;
- розкрити значення співпраці Даріюса Мійо з Полем Клоделем у формуванні стильової системи композитора;
- дослідити вокальний цикл «Сільськогосподарські Машини» як стильовий феномен;
- здійснити аналіз обраних вокальних творів на смисловому, композиційно-драматургічному, музично-стилістичному рівнях.

Об'єкт дослідження — вокальна музика Даріюса Мійо раннього періоду творчості.

Предмет дослідження — стильові параметри вокальних творів Даріюса Мійо 1910-1919 років.

Для досягнення мети дослідження використовувались методи, які відповідали природі явища, що вивчалось, і були адекватні поставленим завданням, а саме: системний метод, застосування якого виявляє об'єкт дослідження у цілісності його художньо-естетичних, смислових, композиційних і жанрово-стильових параметрів; історичний метод, що висвітлює специфіку соціокультурних чинників процесу формування стилю

композитора; феноменологічний метод, що розкриває визначальні аспекти формування творчої особистості Д. Мійо і його художнього мислення; метод семантичного аналізу, який виявляє принципи поєднання вербального і музичного шарів вокальних композицій; стильовий метод, що презентує особливості музичного мислення і композиторського письма; а також методи жанрового, структурно-функціонального та гармонічного аналізу, що використані для виявлення типологічних та індивідуальних параметрів музичного матеріалу та логіки його розвитку.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Шань Юйнань на тему *«Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри»* присвячено вирішенню актуальної наукової задачі — виокремленню основних векторів усвідомлення феномену творчої постаті Даріюса Мійо у музикознавчому дискурсі; визначенню національно обумовлених жанрових особливостей вокальної творчості композитора і принципів вивчення її стильової специфіки; дослідженню творчих контактів Даріюса Мійо з Лео Латілем і впливу поета на становлення індивідуального стилю композитора; розкриттю значення співпраці Даріюса Мійо з Полем Клоделем у процесі формуванні стильової системи композитора; висвітленню вокального циклу *«Сільськогосподарські Машини»* як стильового феномену; дослідженню обраних вокальних творів на смисловому, композиційно-драматургічному, музично-стилістичному рівнях.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше* актуалізовано і включено в український музикознавчий контекст мало висвітлений шар творчості Д. Мійо – ранні вокальні опуси; розширено сформовані в музикознавчих працях українських науковців уявлення про загальні стратегії розвитку французької музики першої чверті ХХ століття; здійснено огляд наукових поглядів на специфіку формування творчої постаті Даріюса Мійо і характерні риси його музичного мислення, впроваджених у західному музикознавстві; виявлено виміри життєтворчості Даріюса Мійо в аспекті розуміння специфіки взаємодії ментальних і соціокультурних векторів реалізації; визначено генезу і принципи формування індивідуальної стильової системи французького композитора; представлено вокальні твори Даріюса Мійо 1910-1919 років як цілісний, національно зумовлений стильовий феномен; розроблено вектори процесу стилетворення в камерно-вокальній музиці Даріюса Мійо за результатами аналізу вокальних творів композитора; виявлено особливості організації вокальних мініатюр на тексти Лео Латіля, вокальних циклів *«Пізнання Сходу»* і *«На вулицях Ріо»* (на тексти Поля Клоделя), а також масштабного вокально-інструментального циклу *«Сільськогосподарські Машини»* (на тексти з каталогу

сільськогосподарської виставки). У дисертаційній роботі *уточнено* теоретичні положення специфіки французького жанру *mélodie* і його функціонування у музичній культурі першої третини ХХ століть, загальні дефініції стильової панорами паризького музичного життя 1910-1919 років, а також запропоновано новий погляд на стильові виміри камерно-вокальній творчості Даріюса Мійо 1910-1919 років.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема, системного, історичного, феноменологічного, стильового, а також методів семантичного, жанрового, структурно-функціонального та гармонічного аналізу), а також зіставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед яких:

- музикознавчі роботи узагальнюючого характеру, що відтворюють широкий культурно-історичний контекст діяльності композитора ХХ століття: Гнатів Т. (1993), Корчова О. (2020); Редя В. (2010), Beltrando-Partier M.-C. (2004); Bond M. (2013), Griffiths P. (2010), Kelly B. (2013), Leslie A. (2000), Massin B. (1985), Matvejevic P. (1992), Miller C. (2003), Porcile F. (1999), Roy J. (1994), Shapiro R. (2011), Taruskin R. (2011);

- теоретичні роботи, спрямовані на розробку категорії стилю: Горюхіна Н. (1985), Коханик І. (2002, 2004, 2017), Лігус О. (2019), Москаленко В. (2011), Опанасюк О. (2004, 2006, 2015), Савицька Н. (2005), Шип С. (1998);

- музикознавчі розвідки з теорії та історії французької камерно-вокальної музики: Антонець О. (2006), Вежневцев І. (2020), Жаркова В. (2009, 2023), Корнієнко Є. (2011), Луковська С. (2005), Лі Ц. (2018), Михайлова О. (2009), Нечепуренко В. (2015, 2017), Пізаєва Г. (2023), Faure M. (2000), Francois-Sappey V., Cantagrel G. (1994), Montalembert E. de (2010), Messina K. (2008), Nectoux J.-M. (2008);

- джерела, присвячені дослідженню феномена творчої особистості: Бондарчук В. (2017), Валевський О. (1993), Турбан В. (2020), Герчанівська П. (2014), Губерський Л. (2002), Гусарчук Т. (2013, 2018), Драч І. (2004, 2021), Коменда О. (2020), Кремень В. (2020), Менжулін В. (2010), Овчарук О. (2019), Савицька Н. (2005, 2008), Самойленко О. (2020), Сітнікова І. (2021), Чаус А. (2006), Черкашина-Губаренко М. (2006), Шабанова Ю. (2017), Шаповалова Л. (2007), Юрченко О. (2014); Wiley C. (2008, 2010, 2015);

– музикознавчі роботи, присвячені вивченню постаті Даріюса Мійо і виявленню її самобутності в музичній культурі ХХ століття: Жаркова В. (2023), Лю К. (2017), Максименко Д. (2021), Мамони А. (2024), Collaer P. (1947), Chimènes M., Massip C. (2002); Drake J. (1982), Kelly B. (2003), Mawer D. (1997, 2008), Maher Erin K. (2016), Roger N. (1996), Ricavy M. (2015), Swickard R. (1973);

– аналітичні праці, в яких головним об'єктом уваги постає вокальна спадщина Даріюса Мійо: Жаркова В. (2023), Cortot P. (2003), Epstein Louis K. (2014), Kelly B. (2003).

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Теоретичне значення дослідження полягає у висвітленні камерно-вокальної творчості Даріюса Мійо як унікального феномену європейської культури, що виникає на основі глибокого засвоєння композитором засад французького мистецтва і розкриває неповторні шляхи розвитку французької музики минулого століття і загальні вектори зміни стильових орієнтирів західної музичної культури ХХ століття.

Практична значущість дослідження полягає у тому, що представлене дослідження ранньої камерно-вокальної музики Даріюса Мійо, детальні аналітичні розвідки невивчених вокальних опусів композитора, а також задіяний широкий музикознавчий контекст сучасних концепцій творчості французького митця, можуть бути використані в курсах історії західної музики, аналізу музичних форм, практичних заняттях в класах співу та камерного ансамблю.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено в трьох одноосібних наукових працях і одній роботі апробаційного характеру, з яких три статті у фахових наукових виданнях України з мистецтвознавства.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Шань Юйнань. Вокальна творчість Даріюса Мійо: період становлення. Музичне мистецтво і культура. Одеса, 2021. № 33. Том 1. С. 121-130. DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-33-1-10>
2. Шань Юйнань. Феномен творчої особистості Даріюса Мійо. Музичне мистецтво і культура. Одеса, 2022. №35. Том 1. С. 72-84. DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2022-35-1-6>
3. Шань Юйнань. Творчий діалог Даріюса Мійо з Лео Латілем: принципи формування стильової системи композитора. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного

університету імені Івана Франка. 2023. № 67. Том 2. С. 175-181.
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-25>

Праці апробаційного характеру

1. «Вокальна творчість Даріюса Мійо: жанрова специфіка та питання її культурно-історичної обумовленості» [тези доповіді] // «Тези XXII міжнародної науково-практичної конференції “Молоді музикознавці України”». Київ : Київська муніципальна академія музики ім. Р. М. Глієра, 2022. С.112-113.

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи unicheck.com), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота **Шань Юйнань** «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*» є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **десятьох** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1. Шань Юйнань. Вокальні твори Даріюса Мійо: шляхи осмислення традиційних жанрових моделей // XXIV всеукраїнська молодіжна науково-творча он-лайн конференція «Музичне мистецтво та наука на початку третього тисячоліття», ОНМА ім. А. В. Нежданової, Одеса, 9 грудня, 2021.

2. Шань Юйнань. Вокальна творчість Даріюса Мійо: жанрова специфіка та питання її культурно-історичної обумовленості // XXII міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці України», Київська муніципальна академія музики ім. Р. М. Глієра, Київ, 10 січня, 2022.

3. Шань Юйнань. Вокальна творчість Даріюса Мійо: специфіка стильових рішень (до 130 річчя від дня народження) // дванадцята міжнародна наукова конференція «Ювілейні та пам'ятні дати 2022 року», Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ, 29 листопада, 2022.

4. Шань Юйнань. Творча фігура Даріюса Мійо у сучасному музикознавчому дискурсі: проблемні зони та дискусійні питання // 27 всеукраїнська науково-творча молодіжна онлайн конференція «Дні науки», Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Одеса, 28 квітня 2023.

5. Шань Юйнань. Творчі ідеї Даріюса Мійо в авангардному контексті діяльності “Шістки” як основне джерело формування “сучасного” музичного

мислення // всеукраїнський круглий стіл на тему «Сучасні тенденції у музичному мистецтві», Національна академія мистецтв України, Київ, 20 червня 1923.

6. Шань Юйнань. Особистість Даріюса Мійо: генеза і шляхи формування // сьома міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ», Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ, 2 листопада, 2023.

7. Шань Юйнань. Вокальна творчість Даріюса Мійо як виявлення динамічних процесів міжкультурної комунікації в європейському мистецтві // V Міжнародна наукова конференція НАМ України «Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології». 15 листопада 2023.

8. Шань Юйнань. Балет Даріюса Мійо «Створення світу» як етап формування стильової системи композитора (до 110-річчя створення) // тринадцята міжнародна наукова конференція «Ювілейні та пам'ятні дати 2023 року», Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ, 20 листопада, 2023.

9. Шань Юйнань. Феномен творчої особистості Даріюса Мійо: ментальні й соціокультурні вектори осмислення // міжнародна науково-практична конференція «Світова культурна спадщина в умовах формування нового світопорядку», Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ, 7 грудня, 2023.

10. Шань Юйнань. Камерно-вокальна музика Даріюса Мійо: новітні підходи до структурування музичного матеріалу // всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасна музика від акустики до електроакустики: теорія та практика», Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ, 26-27 квітня, 2024 року.

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота **Шань Юйнань** «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*» відповідає спеціальності 025 — «Музичне мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота **Шань Юйнань** «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про

затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, кафедра теорії та історії музичного виконавства рекомендує дисертацію **Шань Юйнань** «*Рання камерно-вокальна творчість Даріюса Мійо: стильові виміри*» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

присутні 13 осіб:

«за» – 13,

«проти» – немає,

«утримались» – немає

**Завідувач кафедри історії світової музики,
доктор мистецтвознавства,
професор**

В.Б.Жаркова

**Секретар кафедри історії світової музики,
кандидат мистецтвознавства,
доцент**

Г.Є.Різаєва

